

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/17/2025
Identifikačné číslo spisu:	5121204703
Dátum vydania rozhodnutia:	21.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5121204703.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., Praha 4 - Michle, Želetavská 1525/1, Česká republika, IČO: 64 948 242, konajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky, Bratislava - Staré Mesto, Šancová 1/A, IČO: 47 251 336, zastúpeného ALTER IURIS, s. r. o., Bratislava - Staré mesto, Tolstého 9, IČO: 36 708 771, proti žalovanej S. M., narodenej XX. W. XXXX, Ž., Y. XXX/X, zastúpenej JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., advokátkou, Žilina, Mariánske námestie č. 31, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 49C/34/2021, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 17. apríla 2024 sp. zn. 7Co/155/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom zo 04. júla 2023, č. k. 49C/34/2021-367 (ďalej aj „rozsudok súdu prvej inštancie“) určil, že právny úkon - dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzavretá 14. júla 2020 medzi B. R. M. ako manželom a žalovanou ako manželkou, na základe ktorej nadobudla žalovaná do výlučného vlastníctva byt č. X nachádzajúci sa na 2. p., vchod 4, bytového domu so s. č. XXX vedeného Okresným úradom Žilina, katastrálny odbor, okres Ž., obec Ž., katastrálne územie Ž., zapísaný na LV č. XXXX, postavený na pozemku registra „C“ parc. č. XXXX/X o výmere 213 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie, spolu s priestorom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu, na príslušenstve o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/6 a spoluvlastníckym podielom k pozemkom: registra „C“ parc. č. XXXX/X o výmere 917 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie a registra „C“ parc. č. XXXX/X o výmere 213 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/6, zapísané na LV č. XXXX vedený Okresným úradom Žilina, katastrálny odbor okres Ž., obec Ž., katastrálne územie Ž. (ďalej aj len „nehnutelnosť“ alebo len „byt“), podľa ktorej bol Okresným úradom Žilina, katastrálny odbor dňa 09.septembra 2020 povolený vklad vlastníckeho práva pod č. V

6399/2020, je voči žalobcovi právne neúčinný(prvá výroková veta). Ďalej rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného a druhoínštančného konania právo (druhá výroková veta).

1.1. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že žalobca uzatvoril s obchodnou spoločnosťou r o t, s. r. o. dňa 13. januára 2020 zmluvu o kontokorentnom úvere, na základe ktorej mu bol poskytnutý úverový limit vo výške 140 000 eur. B. R. M., R. V. M., R. Ľ. Z. a žalobca uzatvorili dňa 13. januára 2020 dohodu o ručení, na základe ktorej sa ručiteľia zaviazali, že ak dlžník nesplní svoj záväzok zo zmluvy o kontokorentnom úvere, uspokojia žalobcu ručiteľia v celom rozsahu nesplneného záväzku. Oznámenie o výpovedi úverového limitu poskytnutého spoločnosti r o t, s. r. o., vystavené žalobcom dňa 01. decembra 2020, bolo doručené spol. r o t, s. r. o. dňa 03. decembra 2020, zásielka adresovaná B. R. M. bola vrátená žalobcovi dna 07. januára 2021 s tým, že si adresát zásielku neprevzal. Výzva na úhradu záväzku po splatnosti zo dňa 05. januára 2021 bola spoločnosti r o t, s. r. o. doručená dňa 12. januára 2021, ručiteľovi B. M. zásielka nebola doručená, lebo si ju neprevzal v odbernej lehote (zásielka sa vrátila žalobcovi dňa 10. februára 2021). Na majetok dlžníka r o t, s. r. o. bol s účinnosťou 23. februára 2021 vyhlásený konkurz. Rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 29. apríla 2020, sp. zn. 46C/2/2020 - 43 bolo na návrh žalovanej zo dňa 13. januára 2020 bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, žalovanej a B. R. M. zrušené, pričom rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 02. júna 2020. Dňa 14. júla 2020 bola medzi B. R. M. a žalovanou uzatvorená dohoda o vyporiadaní BSM, na základe ktorej nehnuteľnosť, garáž na parc. č. XXXX/X, osobný automobil Renault Clio, peňažný účet v B. banke pripadli do výlučného vlastníctva žalovanej; peňažné účty v B. banke a v G. Z., ako aj podiel spoločníka v obchodnej spoločnosti r o t, s. r. o. pripadli do výlučného vlastníctva B. M.. Vklad vlastníckeho práva k predmetnému bytu bol povolený dňa 09. septembra 2020. Na základe darovacej zmluvy zo dňa 01. apríla 2021 medzi žalovanou ako dárkyňou a W. X. M. ako obdarovanou bol dňa 02. júna 2021 povolený vklad vlastníckeho práva k bytu v prospech X. M.. Návrh na vklad vlastníckeho práva v prospech W. X. M. na základe uvedenej darovacej zmluvy bol podaný dňa 08. apríla 2021.

1.2. Vychádzajúc z ustanovenia § 42a ods. 1, 2, 3, § 42b ods. 1, 2, 3, 4, § 546, § 547, § 548 ods. 1, 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) súd prvej inštancie posudzoval splnenie podmienok odporovateľnosti právneho úkonu. Uviedol, že dohoda o vyporiadaní BSM bola uzatvorená medzi žalovanou a jej manželom, preto nie je potrebné preukazovať úmysel ukrátiť žalobcu ako svojho veriteľa. Dlžník, obchodná spoločnosť r o t, s. r. o., je v konkurze, a vzhľadom na celkový rozsah prihlásených pohľadávok do konkurzu, výšku pohľadávky žalobcu, ocenenie majetku dlžníka r o t, s. r. o. k 10. júnu 2021, je zrejmé, že pohľadávka žalobcu nebude v konkurznom konaní uspokojená. Zároveň sa žalobca v dôsledku uzatvorenej dohody o vyporiadaní BSM nemôže uspokojiť z majetku patriaceho ručiteľovi M., keďže všetok majetok významnej hodnoty (byt, hnuteľné veci) nadobudla žalovaná. B. M. nadobudol na základe dohody o vyporiadaní BSM uzatvorenej dňa 14. júla 2020 obchodný podiel v obchodnej spoločnosti r o t, s. r. o., ktorá však v tom čase smerovala do konkurzu, a prostriedky na účte v B. Z. a G. Z., na ktorých účtoch nemal manžel žalovanej nič, len zostatky z výplat. Naproti tomu žalovaná nadobudla na základe predmetnej dohody byt, garáž, osobný automobil, prostriedky na peňažnom účte, a to bez povinnosti vyplatiť manžela. Z tohto dôvodu nemôže ísť o tzv. ekvivalentný právny úkon dlžníka. Obchodný podiel v spoločnosti r o t, s. r. o. nebol ohodnotený odborným, resp. znaleckým posudkom, pri vyhotovení ktorého by bolo prihliadané aj na stratu obchodnej spoločnosti, a aj na pokles tržieb od obdobia roku 2019 do 1-6/2020, ktorá bola uvádzaná v účtovnej závierke zostavenej k 31. decembra, a preto nebola v spore preukázaná hodnota predmetného obchodného podielu. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyporiadaní BSM, na základe ktorej nadobudol manžel žalovanej majetok oveľa nižšej hodnoty ako žalovaná, berúc do úvahy skutočnosť, že hodnota obchodného podielu v spol. r o t, s. r. o. by vzhľadom na situáciu spoločnosti nebola na základe prípadne vyhotoveného znaleckého posudku vyššia ako hodnota, ktorú uvádzala žalovaná, bez dojednania povinnosti zaplatiť náhradu na dorovnanie vyporiadacích podielov manželovi žalovanej nie je ekvivalentným právnym úkonom. Žalovaná tvrdila, že vynaložila náležitú starostlivosť za účelom spoznania úmyslu jej manžela ukrátiť žalobcu ako jeho veriteľa, pričom tieto tvrdenia odôvodňovala tým, že náležitú starostlivosť vyvinula informovaním sa u manžela na jeho ďalšie záväzky, a oboznámením sa s účtovnou závierkou obchodnej spoločnosti r o t, s.

r. o., ktorej obsah jej vysvetlil manžel, ktorého vysvetlenie jej postačovalo a dôverovala mu, že uvádza pravdivé informácie. Súd uzavrel, že náležitá starostlivosť zo strany žalovanej nebola vyvinutá, keďže žalovaná žiadne ďalšie informácie a podklady ako tie, ktoré jej predložil jej manžel (a dlžník žalobcu), navyše za situácie kedy v rámci svojej výpovede na pojednávaní dňa 17. decembra 2021 uviedla, že jej dôvera v manžela v dôsledku toho, že si zobral osobnú pôžičku v banke bola v roku 2019 otrasená, nezisťovala. Irelevantným je potom dátum vyhotovenia na účtovnej závierke spoločnosti r o t, s. r. o. k 30. júnu 2020, keďže aj táto účtovná závierka bola žalovanej predložená jej manželom (teda osobou jej blízkou, s ktorým bol úkon zrealizovaný). Iná zisťovacia aktivita žalovanej v spore preukázaná nebola (teda napr. zisťovanie v banke/bankách, registri exekúcií, prípadne zisťovacia aktivita u iných osôb ako je samotný manžel). Na základe uvedeného súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná za účelom zistenia úmyslu manžela ukrátiť žalobcu (resp. veriteľa) náležitú starostlivosť nevyvinula.

1.3. K námietke relatívnej neplatnosti právneho úkonu - ručiteľského vyhlásenia manžela súd prvej inštancie uviedol, že prevzatie ručiteľského záväzku jedným z manželov nie je právnym úkonom, ktorý by bolo možno charakterizovať ako dispozíciu so spoločnou vecou alebo vykonávanie správy spoločných vecí oboch manželov, ale ide o úkon spadajúci do výlučnej dispozičnej sféry každého z manželov osobitne. Právnym úkonom, ktorým jeden z manželov preberá ručiteľský záväzok, nevzniká teda v žiadnom prípade spoločný ručiteľský záväzok oboch manželov, ale dotýčny manžel sa stáva samostatným individuálnym ručiteľom práve tak, ako je samostatným dlžníkom, ak si napr. vypožičal peniaze na akýkoľvek účel alebo ak spôsobil niekomu škodu a pod. Druhý manžel sa nestáva ani tu osobným dlžníkom; iba spoločný majetok manželov sa stáva so zreteľom na ich bezpodielový vzťah k tomuto majetku možným zdrojom uspokojenia veriteľa jedného z manželov (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. mája 1973, sp. zn. 1 Cz 43/73 publikované pod číslom R 61/1973). Ak sa teda netýka právny úkon, ktorým jeden z manželov prevzal ručiteľský záväzok, spoločných vecí, nevzťahuje sa na neho ustanovenie § 145 OZ, v dôsledku čoho nemožno uvažovať ani o neplatnosti takéhoto úkonu (z dôvodu absencie súhlasu druhého manžela) podľa ustanovenia § 40a OZ. Vo vzťahu k pojmu vymáhateľná pohľadávka súd prvej inštancie s poukazom na judikaturu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uviedol, že pohľadávka, ktorá bola žalobcom voči ručiteľovi B. M. uplatnená v súdnom konaní a súdom priznaná (zatiaľ neprávoplatne), tieto kritériá spĺňa. K námietke žalovanej o neunesení dôkazného bremena vo vzťahu k majetku ručiteľa B. M., ako aj ostatných dvoch ručiteľov poukázal na bod 18. odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 22. februára 2023.

1.4. Vzhľadom na to, že sú dané všetky zákonné predpoklady podľa ustanovenia § 42a ods. 2 OZ na vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu žalobe v časti, v ktorej žiadal určiť neúčinnosť tohto právneho úkonu, vyhovel.

1.5. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2, § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 17. apríla 2024 č. k. 7Co/155/2023-441 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvá výroková veta). Žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (druhá výroková veta).

2.1. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP.

2.2. Odvolací súd zdôraznil, že ak by zvyšný majetok dlžníka objektívne postačoval v čase odporu na uspokojenie veriteľa, nemožno odporovacej žalobe vyhovieť. Pokiaľ však žalobca tvrdil, že nemá vedomosť o ďalšom majetku dlžníka, z ktorého by mohol uspokojiť svoju pohľadávku, je nutné tu uplatniť tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje (v predmetnej veci iný majetok dlžníka). Tvrdenie žalobcu mala žalovaná možnosť rozporovať, čo v danom prípade neučinila. K námietke ekvivalentnosti právneho úkonu odvolací súd uviedol, že nie je možné započítať do získania nového bytu hodnotu predchádzajúceho bytu ako vnos žalovanej do BSM, nakoľko zo žalovanou predloženej zmluvy o prevode vlastníctva bytu vyplýva, že byt na Z. ulici žalovaná s dlžníkom B. R. M. nadobudli do BSM a tento v čase zámennej

zmluvy (ktorým získali byt na Y. U.) bol v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov (žalovanej a dlžníka B. R. M.). Preto súd prvej inštancie správne v bode 37. odôvodnenia konštatoval, že nemožno tieto vnosy zarátat' vo väčšej výške ako by boli vynaložené a tvrdenie žalovanej o tom, že sporný byt bol nadobudnutý najmä jej pričinením, je neopodstatnené. Okrem uvedeného bytu žalovaná v rámci dohody o vysporiadaní BSM získala garáž, osobné motorové vozidlo a zariadenie bytu. K motorovému vozidlu žalovaná tvrdila, že doplácala ešte leasing, k čomu predložila lízingovú zmluvu a splátkový kalendár, ktoré zneli na meno dlžníka, avšak žiadnym dokladom nepreukázala, že skutočne po uzatvorení dohody uhrádzala tieto splátky. Napokon žalovaná získala i peňažný účet v B. Z., pričom predložila výpis z účtu, že v tom čase bol zostatok na účte 669,55 Eur. Dlžník B. R. M. v rámci tejto dohody získal obchodný podiel v spoločnosti r o t , s. r. o. bez bližšej špecifikácie jeho hodnoty. Žalovaná tvrdí, že v čase vysporiadania hodnota obchodného podielu bola 74.078,13 Eura, keď z účtovnej závierky k 30. júna 2020 (predchádzajúce ku dňu uzavretia dohody o vysporiadaní BSM) vyplýva, že spoločnosť r o t , s. r. o. mala vlastné imanie v hodnote 118.525 Eur a veľkosť obchodného podielu manžela žalovanej predstavuje 62,50 % základného imania. Z účtovnej závierky k 30. júna 2020 vyplýva, že spoločnosť r o t , s. r. o. v tom čase mala vlastné imanie vo výške 118.525 Eur, avšak v bezprostredne predchádzajúcom účtovnom období predstavovalo výšku 171.242 Eur; výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení bol -52.718 Eur, oproti predchádzajúcemu účtovnému obdobiu. Je tak možné konštatovať, že hospodárenie v predmetnej obchodnej spoločnosti malo klesajúcu tendenciu, a preto nie je možné jednoznačne konštatovať, že hodnota obchodného podielu predstavovala 74.078,13 Eura. Z uvedeného je nutné prijať záver, že dohoda o vysporiadaní BSM medzi žalovanou a jej manželom (dlžníkom) nemohla byť ekvivalentná, aj keby bolo uznané tvrdenie žalovanej, že žalovaný získal obchodný podiel v celkovej výške 74.078,13 Eura a žalovaná získala byt so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a zariadeniach v hodnote 120.000 Eur, bytové zariadenie, garáž, automobil. K pasívnej vecnej legitímácii žalovanej odvolací súd zaujal stanovisko už v predchádzajúcom rozsudku č. k. 7Co/142/2022-299, na ktorom trvá i naďalej. Pokiaľ žalovaná v odvolaní poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 6. marca 2012 sp. zn. II. ÚS 7/2012, odvolací súd dal do pozornosti neskoršie rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 97/2021. Odvolací súd konštatoval, že správne súd prvej inštancie pri posudzovaní náležitej starostlivosti žalovanej vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/4/2016 a poukázal na to, že žalovaná vychádzala z účtovnej závierky, ktorú jej mal predložiť manžel (dlžník), teda jej blízka osoba, s ktorou bol zrealizovaný právny úkon a tento jej mal vysvetliť obsah tejto účtovnej závierky, pričom mu dôverovala, že jej uvádza pravdivé informácie. Žalovaná na jednej strane vo vyjadrení z 26. augusta 2021 uviedla, že jej dôvera voči manželovi sa naštrbila, keď koncom roka 2019 našla doklad z banky, ktorý dokazoval, že jej manžel vložil súkromné financie do firmy a to bez jej vedomia. Pri výsluchu pred súdom na pojednávaní dňa 17. decembra 2021 uvedené zopakovala a doslova sa vyjadrila, že jej dôvera vo vzťahu k jeho finančným operáciám bola otrasená. Na druhej strane na tom istom pojednávaní sa vyjadrila, že pri spisovaní dohody o vysporiadaní BSM vychádzala z účtovnej závierky k 30. júnu 2020, z toho, čo jej povedal manžel, že má 60 % podiel v spoločnosti a vzhľadom na to, že nerozumie číslam a pojmom, ktoré sú uvádzané v predmetnej účtovnej závierke, musela veriť len tomu, čo jej povedal manžel a dôverovať mu. V odvolaní ďalej namietala, že tiež manželovi položila priamu otázku, či okrem dlhu vo vzťahu k G. Z. nemá iný dlh, avšak uvedené tiež vychádza len z dôvery k blízkej osobe. Odvolací súd dal za pravdu žalovanej, že žiadna inštitúcia, vrátane bánk, súdov a súdnych exekútorov, by jej neposkytla žiadne informácie, avšak o predloženie dokladov z týchto inštitúcií mohla požiadať priamo manžela. K spornosti dátumu účtovnej závierky, keď žalovaná najskôr predložila do spisu účtovnú závierku ku dňu 30. júna 2020, ktorá mala byť vypracovaná dňa 08. septembra 2020 s tým, že sa ňou oboznámila pri spisovaní dohody o vysporiadaní BSM dňa 14. júla 2020 a následne po námietke žalobcu, že jej táto nemohla byť predložená, keď bola vypracovaná po uzatvorení dohody, žalovaná predložila novú len prvú stranu účtovnej závierky s dátumom vypracovania 06. júla 2020 bez celého jej znenia s tvrdením, že predbežne bola účtovná závierka účtovníkom spracovaná už skôr, avšak bez náležitého preukázania, že skutočne bola účtovná závierka vypracovaná už dňa 06. júla 2020 v takomto znení, napr. kto ju spracoval, kedy bola zaslaná na daňový úrad, prípadne inému orgánu a pod. Preto podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná nepreukázala, že skutočne pri spisovaní dohody o vysporiadaní BSM mala k dispozícii účtovnú závierku spoločnosti r o t , s. r. o. K odvolacej námietke, že v čase uzatvorenia dohody o vysporiadaní BSM manžel žalovanej nemal voči žalobcovi žiaden dlh, správne súd prvej inštitúcie vychádzal z uznesenia

Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo/1/2022, uverejneného v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod por. č. 2/2022. Podľa odvolacieho súdu neobstojí ani odvolacia námietka žalovanej, že nesprávnym procesným postupom súd jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu na spravodlivý proces, keď až po rozhodnutí vo veci samej bolo žalovanej doručené vyjadrenie žalobcu zo dňa 26. júna 2023, s ohľadom na to, že žalobca v podaní poukázal najmä na to, že žalovaná sa spoliehala len na dôveru manžela. Žalobca spoliehanie sa žalovanej len na dôveru manžela namietal už v predchádzajúcich vyjadreniach (04. marca 2022, 05. mája 2022), a teda nešlo o nové tvrdenia zo strany žalobcu. Z mailovej komunikácie medzi právnym zástupcom žalobcu a právnou zástupkyňou žalovanej vyplýva, že predmetné vyjadrenie žalobcu bolo zasielané právnej zástupkyňe žalovanej; rovnako zo zápisnice z pojednávania z 04. júla 2023 vyplýva, že žalovaná bola s predmetným vyjadrením oboznámená, keď súd oboznámil listiny a následne žalovaná nenamietala, že by nebola oboznámená s touto listinou. Aj zo zvukového záznamu z predmetného pojednávania vyplýva, že súd sa výslovne opýtal právnej zástupkyne žalovanej, či jej bolo doručené vyjadrenie žalobcu z 26. júna 2023, na čo odpovedala kladne. Taktiež zo záverečnej reči žalovanej vyplýva, že reagovala na vyjadrenie z 26. júna 2023, dokonca sama poukázala na predmetné vyjadrenie.

2.3. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP; navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnila aj trovy dovolacieho konania.

3.1. Dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 8Cdo/124/2020 zo dňa 30. novembra 2021, sp. zn.: 2Cdo/3/2023 zo dňa 29. apríla 2024). Uviedla, že pri riešení otázky odporovateľnosti právneho úkonu, dochádza k rozdeleniu dôkazného bremena tak, že žalujúcu stranu zaťažuje dôkazné bremeno vo vzťahu k existencii jej vymáhateľnej pohľadávky a k existencii objektívnej stránky odporovateľnosti, t. j. objektívnej skutočnosti, že odporovaným úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia jej pohľadávky a napokon toho, že osoba, proti ktorej žaloba smeruje mala z odporovateľného právneho úkonu prospech, teda je v spore pasívne vecne legitimovaná a následne dôkazné bremeno predchádza na žalovanú stranu, pričom žalovaná, ktorá je blízkou osobou dlžníka, v prípade ktorej sa prezumuje úmysel ukrátiť žalujúcu stranu ako veriteľa (ak je už preukázané, že k ukráteniu došlo) musí preukázať, že tento úmysel ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať. Žalobca v prejednávanej veci nepreukázal, že odporovaným právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia jeho vymáhateľnej pohľadávky. Obmedzil sa na tvrdenie, že nemá vedomosť o inom majetku dlžníka. Žalobca v konaní ani v jednom zo svojich písomných podaní alebo ústnych vyjadrení netvrdil, že dlžník žiaden iný majetok spôsobilý na uspokojenie jeho pohľadávky nemá. Neučinil tak ani pri výsluchu dlžníka, ktorého sám navrhol vypočuť ako svedka. S ohľadom na absenciu tohto tvrdenia žalobca ani nemohol produkovať žiadne dôkazy smerujúce k preukázaniu toho, že odporovaným úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia jeho vymáhateľnej pohľadávky, teda, že jeho pohľadávku nemožno uspokojiť z iného oddeleného majetku dlžníka. Dovolateľka tak pre absenciu tvrdenia nemohla produkovať vlastné tvrdenia a pre absenciu dôkazov žalobcu nemohla predkladať dôkazy alebo navrhovať dokazovanie. Z pohľadu dovolateľky pre absenciu tvrdení žalobcu v otázke toho, či existuje alebo neexistuje iný majetok dlžníka spôsobilý na uspokojenie pohľadávky žalobcu ako veriteľa, medzi stranami sporu ani nevznikol spor. Táto podstatná okolnosť tvoriaca objektívnu stránku odporovateľnosti nebola v konaní tvrdená a preukázaná, a tým nebol splnený nevyhnutný predpoklad pre záver o odporovateľnosti právneho úkonu. Žalobca v priebehu celého konania obmedzil dokazovanie na to, či dovolateľka vynaložila náležitú starostlivosť k tomu, aby mohla rozpoznať úmysel svojho manžela ukrátiť veriteľa, ale napriek tomu, že na to dovolateľka výslovne upozorňovala, nepreukázal a ani sa nesnažil preukázať, že došlo k ukráteniu uspokojenia jeho vymáhateľnej pohľadávky. Neunesenie dôkazného bremena vytkol žalobcovi súd prvej inštancie vo svojom prvom rozsudku. Ak by žalobca tvrdil, že dlžník žiaden majetok spôsobilý na uspokojenie jeho pohľadávky nemá a túto skutočnosť by preukázal, musela by toto tvrdenie dovolateľka poprieť a produkovať k nemu dôkazy. Žalobca však ani v

odvolacom konaní netvrdil, že dlžník nemá majetok spôsobilý na uspokojenie jeho pohľadávky. Pokiaľ žalobca tvrdí, že nemá vedomosť o ostatnom majetku dlžníka, je povinný tvrdiť a preukázať, čo pre zistenie o neexistencii ďalšieho majetku dlžníka učinil - minimálne v rozsahu verejne dostupných registrov akými je katastrálny portál, ktorý by mohol naznačiť, či je dlžník spôsobilý plniť svoje záväzky, či správa exekútora o nedostatku majetku dlžníka zisteného v exekučnom konaní. Žalobca však neurobil vôbec nič a netvrdil, že dlžník taký oddelený majetok nemá. Otázka toho, či odporovaným úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky žalobcu v tom zmysle, že v dôsledku uzatvorenia dohody o vyporiadaní BSM dlžník nemá majetok spôsobilý sa uspokojenie pohľadávky žalobcu, sa tak zo strany žalobcu nikdy nenastolila. Táto skutočnosť sama osebe vedie k nedôvodnosti žaloby žalobcu. Preniesť bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno na dovolateľku bez toho, aby žalobca v tejto otázke učinil akýkoľvek spor, odvolávajúc sa na negatívnu dôkaznú teóriu, je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia otázky rozloženia dôkazného bremena zo strany odvolacieho súdu. Keďže otázka toho, či zvyšný majetok dlžníka v čase odporu postačoval na uspokojenie pohľadávky veriteľa je otázkou, ktorej riešenie je zásadné pre prijatie záveru o odporovateľnosti, teda záveru o tom, či žalobe možno alebo nemožno vyhovieť, je zodpovedanie toho, koho v spore zaťažuje dôkazné bremeno tvrdenia a nadväzujúce dôkazné bremeno k tejto skutočnosti otázkou, od ktorej riešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej. Až do okamihu jej zodpovedania sa ďalšie právne otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci samej stávajú iba akademickými. Odvolací súd nesprávne právne vyriešil otázku, ktorú stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia a nadväzujúce dôkazné bremeno k okolnosti, že majetok dlžníka nedotknutý napádaným úkonom nepostačuje na úhradu jeho vymáhateľnej pohľadávky, pri riešení ktorej sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Odvolací súd mal správne právne posúdiť vec tak, že žalobca mal povinnosť tvrdiť, že ostatný majetok nepostačuje na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky a k svojmu tvrdeniu produkovať a navrhovať dôkazy, a keďže tak neučinil, neuniesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno a jeho odporovacej žalobe nemožno vyhovieť. Dovolaiteľka v podanom dovolaní poukázala aj na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3CoKR/82/2019 zo dňa 23. novembra 2022 v konkurznej veci. Hoci zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov obsahuje osobitnú úpravu odporovateľných právnych úkonov, v otázke toho, že odporovať možno úkonom, ktorým došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa, je však právna úprava v zásade totožná. Rovnaké je aj riešenie otázky, koho zaťažuje dôkazné bremeno k okolnosti, že ostatný majetok dlžníka nepostačuje na uspokojenie pohľadávky veriteľa.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovanej písomne vyjadril tak, že dôvod, uvádzaný žalovanou nie je dovolacím dôvodom v zmysle CSP a podané dovolanie nie je prípustné. Zo strany žalovanej nedošlo k riadnemu vymedzeniu právnej otázky, ktorou sa má dovolací súd zaoberať. Žalovaná odôvodnila podané dovolanie len tým, že sa nestotožňuje s právnymi názormi súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. Zo strany žalovanej ide výlučne o kritiku a spochybňovanie správnosti postupu súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, ktorá nie je založená na relevantnom právnom základe. Žalovaná podľa názoru žalobcu nevymedzila v dovolaní právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tiež ktorá má byť dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Žalovaná tiež nevymedzila dovolacie dôvody správne, keď neuviedla relevantnú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť. Podľa názoru žalobcu dovolanie žalovanej je založené výlučne na kritike a nestotožnení sa s právnymi závermi odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, a to aj napriek tomu, že odvolací súd (ktorý sa v plnom rozsahu stotožnil s právnou argumentáciou súdu prvej inštancie) náležite zodpovedal a vyčerpал všetky odvolacie dôvody žalovanej. Odvolací súd sa venuje v odôvodnení svojho rozhodnutia jednotlivým predpokladom pre vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu, podáva výklad príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, a prezentuje stranám aktuálnu rozhodovaciu prax súdov v súdnych konaniach na podklade odporovacích žalôb. Žalobcovi preto nie je zjavné, na základe čoho má žalovaná za to, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. Žalovaná v rámci dovolania uvádza, že žalobca nepreukázal, že odporovaným právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia jeho vymáhateľnej pohľadávky a ani v jednom zo svojich písomných podaní alebo ústnych vyjadrení netvrdil, že dlžník žiaden iný majetok spôsobilý na uspokojenie jeho pohľadávky nemá. Uvedené tvrdenie žalovanej sa nezakladá na pravde. Príkladmo poukázal na vyjadrenia žalobcu zo dňa 05. augusta 2021, zo dňa 28. októbra 2021, zo dňa 04. marca 2022, odvolanie žalobcu zo dňa 05. mája 2022. Okrem toho poukázal na názor odvolacieho súdu,

podľa ktorého tvrdenie žalobcu mala žalovaná možnosť rozporovať, čo v danom prípade neučinila. Žalobca počas konania tvrdil, že dlžník nedisponuje iným majetkom, z ktorého by sa žalobca ako veriteľ mohol uspokojiť a zároveň z výsluchov žalovanej a svedka B. M. (dlžníka) ako aj zo samotného odporovaného právneho úkonu taktiež vyplynulo, že dlžník B. M. nedisponuje žiadnym iným majetkom, ktorým by vedel uhradiť žalobcovu pohľadávku. Žalobca tvrdil, že dlžník žiaden majetok nemá, čo bolo v konaní aj preukázané. Nemajetnosť dlžníka pritom potvrdil aj on sám a taktiež aj samotná žalovaná. Dlžník uviedol žalobcovi, že nájom žalovanej neplatí, pretože je firma v konkurze a nájom zaňho platí žalovaná. Ak by dlžník disponoval majetkom, nerobilo by mu žiadny problém platiť za nájom. Žalovaná taktiež vo svojej výpovedi potvrdila, že jej dlžník neplatí za nájom a že zo spornej nehnuteľnosti ho „nevyhodí“ z dôvodu, že má ťažkosti. Žalovaná taktiež uviedla, že dlžník nemal na svojom bankovom účte nič, iba zostatky z výplat. Uvedené skutočnosti teda neboli vôbec sporné. Žalovaná správne konštatovala, že ak žalobca preukázal nemajetnosť dlžníka, musela by žalovaná tvrdenia žalobcu poprieť a následne produkovať dôkazy. Uvedené však nevykonala a tieto skutočnosti sa stali nespornými. Argumentácia žalovanej o tom, že žalobca nepreukázal ukrátenie uspokojenia pohľadávky veriteľa, sa nezakladá na pravde. Pokiaľ žalovaná poukázala na dve odlišné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tieto podľa názoru žalobcu nie je možné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. novembra 2021, sp. zn. 8Cdo/124/2020 je postavené na úplne inom skutkovom základe. V danom rozhodnutí bola riešená situácia, kedy žalovaný sám oznámil súdu majetok dlžníka, z ktorého by sa žalobca mohol uspokojiť, pričom odvolací súd uviedol, že mal žalovaný súdu predložiť relevantné dôkazy svedčiace o tom, že hodnota majetku dlžníka jednoznačne prevyšuje výšku pohľadávky žalobcu. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. apríla 2024, sp. zn. 2Cdo/3/2023 uviedol, že v danej veci nedošlo k odporovateľnému právnomu úkonu medzi blízkymi osobami. Žalovaná ďalej po tom, ako žalobca súdu uviedol, že nemá žiadnu vedomosť o tom, že by dlžník disponoval iným majetkom a že došlo k ukráteniu žalobcu ako veriteľa, doložila do konania dôkazné prostriedky, ktoré mali preukázať vyplatenie kúpnej ceny v zmysle odporovaného právneho úkonu s odôvodnením, že za ukracujúce sa nepovažujú tzv. ekvivalentné právne úkony. Následne súd preniesol dôkazné bremeno na žalovanú, aby preukázala vyplatenie kúpnej ceny. Okrem uvedeného však hlavným dôvodom spôsobu rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. apríla 2024, sp. zn. 2Cdo/3/2023 bolo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho súdu v otázke vedomosti žalovanej o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa. Odkaz žalovanej na rozsudok Krajského súdu v Bratislave je pre predmetný prípad irelevantný, keďže rozhodnutia krajských súdov nie je možné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol a priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu nie je možné vyhovieť.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

7. Dovolateľka uplatnila dovolací dôvod výlučne podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

11. Na to, aby mohol dovolací súd podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeného pod písmenom a) až c) ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

12. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP).

13. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) alebo či ide o právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), či právnu otázku, ktorá je rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

14. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

15. Dovolateľka ako právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, označila otázku, ktorú stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia a nadväzujúce dôkazné bremeno k okolnosti, že majetok dlžníka nedotknutý napádaným úkonom nepostačuje na úhradu jeho vymáhateľnej pohľadávky. Odkázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/124/2020 zo dňa 30. novembra 2021 a sp. zn. 2Cdo/3/2023 zo dňa 29. apríla 2024. Mala za to, že žalobca mal povinnosť tvrdiť, že ostatný majetok nepostačuje na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky a k svojmu tvrdeniu produkovať a navrhovať dôkazy, a keďže tak neučinil, neunesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno a jeho odporovacej žalobe nemožno vyhovieť.

16. Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

17. Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený, a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117), alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

18. Účelom právneho inštitútu odporovateľnosti je zabrániť ukráteniu veriteľa pri uspokojovaní jeho vymáhateľnej pohľadávky.

19. Predmetom odporovateľnosti sú právne úkony. Zákon taxatívne nevymedzuje okruh právnych úkonov, ktorým je možné odporovať. Môže ísť o dvojstranné, jednostranné, odplatné, bezodplatné a iné právne úkony. Súdna prax medzi také úkony zaradila napr. kúpnu zmluvu, darovaciu zmluvu, prevzatie dlhu, postúpenie pohľadávky, odmietnutie dedičstva, odmietnutie daru, odpustenie dlhu, úmyselné nevymáhanie dlhu spôsobujúce premĺčanie nároku, prevzatie nevýhodného ručiteľského záväzku, použitie časti majetku na vklad do základného imania obchodnej spoločnosti. Podstatné je, že ide o taký právny úkon, ktorým sa zhoršuje možnosť veriteľa na uspokojenie jeho pohľadávky. Nemusia to byť úkony, ktorými dochádza k scudzeniu majetku dlžníka, ale musí ísť o úkon, ktorý ukrátil veriteľa v možnosti domáhania sa uspokojenia z majetkovej sféry dlžníka. Takýto charakter možno právnomu úkonu prisúdiť vtedy, ak je kumulatívne naplnená subjektívna stránka odporovateľnosti, spočívajúca v úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, a súčasne aj objektívna stránka odporovateľnosti, spočívajúca v reálnom úbytku v majetkovej sfére dlžníka. K reálnemu ukráteniu musí dôjsť v príčinnej súvislosti s konaním dlžníka. (SEDLAČKO, František, ŠTEVČEK, Marek. § 42a [Odporové právo]. In: ŠTEVČEK, Marek, DULAK, Anton, BAJÁNKOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 349, marg. č. 3.). Dovolací súd pripomína, že právne úkony dlžníka ukracujú uspokojenie pohľadávky veriteľa vtedy, ak vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a ak v dôsledku nich vzniknuté zmenšenie majetku má súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka, hoci nebyť týchto úkonov, by sa aspoň čiastočne uspokojil (Rc 64/2002).

20. V uznesení sp. zn. 8Cdo/124/2020 zo dňa 30. novembra 2021 najvyšší súd riešil otázku, či hmotnoprávnou podmienkou neúčinnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka je také kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka, že majetok dlžníka v dôsledku takéhoto právneho úkonu nepostačuje na uspokojenie žalobcovej (veriteľovej) pohľadávky. Dovolateľ vo vzťahu k tejto otázke ešte nastolil druhú právnu otázku, a to, či nesie žalobca (veriteľ) bremeno tvrdenia a dôkaznú povinnosť vo vzťahu k vyššie uvedenej hmotnoprávnej podmienke. K prvej právnej otázke nastolenej dovolateľom dovolací súd uviedol, že § 42a ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravuje hmotnoprávne podmienky, za ktorých môže veriteľ odporovať právnym úkonom dlžníka. Jednou z týchto podmienok je ukrátenie veriteľa. Objektívna stránka odporovateľnosti teda spočíva v reálnom úbytku v majetkovej sfére dlžníka. Ak by zvyšný majetok dlžníka objektívne postačoval v čase odporu na uspokojenie veriteľa, nemožno odporovacej žalobe vyhovieť. Odpoveď na prvú právnu otázku tak vyplýva z hmotného práva. Dovolací súd sa preto zaoberal druhou právnou otázkou týkajúcou sa bremena tvrdenia a dôkaznej povinnosti vo vzťahu k uvedenej hmotnoprávnej podmienke neúčinnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odkázal na procesnú situáciu v danej veci, keď odvolací súd uzavrel, že boli splnené zákonné podmienky odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, nestotožniac sa s obranou žalovaného, že dlžník v čase podania žaloby a aj v čase uskutočnenia odporovaného právneho úkonu (darovacej zmluvy) disponoval iným majetkom, z ktorého mohla byť uspokojená pohľadávka žalobcu. Mal za to, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie neuniesol dôkazné bremeno tvrdenia, že iný majetok postačuje na uspokojenie pohľadávky žalobcu, t. j., že hodnota majetku dlžníka prevyšuje výšku pohľadávky žalobcu. Dovolací súd uzavrel, že „Právna otázka nastolená dovolateľom mala byť s poukazom na uvedené vyriešená tak, že bremeno tvrdenia a dôkaznú povinnosť vo vzťahu k ukráteniu veriteľa ako hmotnoprávnej podmienke neúčinnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka nesie žalobca (veriteľ). Ak chce byť

žalobca v spore o neúčinnosť určitého právneho úkonu úspešný, musí o. i. preukázať také kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka, že majetok dlžníka v dôsledku takéhoto právneho úkonu nepostačuje na uspokojenie žalobcovej (veriteľovej) vymáhateľnej pohľadávky. V danom prípade odvolací súd toto bremeno tvrdenia a dôkaznú povinnosť nesprávne preniesol na žalovaného, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil.“

21. V uznesení sp. zn. 2Cdo/3/2023 zo dňa 29. apríla 2024 najvyšší súd riešil situáciu, keď žalovaná už v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní namietala otázku zmenšenia majetku dlžníka (zmenečného ručiteľa) a vedomosti žalovanej o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa, resp. vôbec naplnenia zákonných predpokladov v zmysle § 42a OZ a v tomto smere unesenia dôkazného bremena žalobcom. Po preskúmaní veci dovolací súd zistil, že odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k odvolacím námietkam žalovanej žiadne, prípadne nedostatočné stanovisko, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a záver dovolacieho súdu je taký, že v danom prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP. Nad rámec uvedeného dovolací súd tiež k tzv. ukracujúcemu právnemu úkonu a v tej súvislosti jeho posúdenia ako ne/ekvivalentného právneho úkonu a tým ne/možnosti ukrátenia veriteľovej pohľadávky a vedomosti tretej osoby (žalovanej) o tom, že právny úkon sa realizuje za účelom ukrátenia veriteľa, akcentoval okrem iného, že „bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že ide o ukracujúci právny úkon, t. j. že dlžníkove právne úkony ukracujú uspokojenie jeho pohľadávky a úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa bol známy druhej strane odporovateľného právneho úkonu, nesie aj v tomto prípade veriteľ. Preukázanie tohto úmyslu dlžníka nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, keď je „druhou stranou“ osoba dlžníkovi blízka (§ 116 a § 117 OZ), pričom táto skutočnosť nebola v posudzovanom prípade skúmaná ani spochybňovaná.“ Rozhodnutia nižších súdov mal za nesprávne i z dôvodu, že posúdenie odporovanej kúpnej zmluvy ako ne/ekvivalentného právneho úkonu a tým ne/možnosti ukrátenia veriteľovej pohľadávky a prípadnej vedomosti tretej osoby (žalovanej) o tom, že právny úkon sa realizuje za účelom ukrátenia veriteľa, v rozhodnutiach súdov nižšej inštancie abscentuje napriek tomu, že ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie významný a odpoveď súdu práve na tento argument sa vyžaduje. V konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu odporovateľného podľa § 42a OZ nie sú súdy nižších inštancií zbavené povinnosti dôsledne skúmať zákonné predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu a výsledné rozhodnutie v tomto smere náležite a presvedčivo odôvodniť.

22. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

23. Podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

24. Podľa § 151 ods. 2 CSP ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

25. Podľa § 186 ods. 2 veta prvá CSP súd vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti.

26. Úspech strany v spore je definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňu nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou. Povinnosť uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia má slúžiť súdu zisteniu podstatných a rozhodujúcich skutočností nevyhnutných podľa hmotného práva na dosiahnutie úspechu v spore. Skutkové tvrdenia sú jedným z prostriedkov procesného útoku alebo obrany a strany by ich mali uplatňovať včas, aby sa vyhli riziku sudcovskej koncentrácie konania (§ 153 CSP). Popretie skutkových tvrdení je samostatným prostriedkom procesného útoku alebo obrany. Nepopretie skutkových tvrdení protistrany sa považuje za nežiaducu procesnú pasivitu strany, ktorej následkom je nespornosť nepopretých skutkových tvrdení. Nesporné skutkové tvrdenia možno pre účely § 186 ods. 2 CSP považovať za zhodné tvrdenia strán. Ak súd nemá dôvodnú pochybnosť o ich pravdivosti, vychádza z nich pri právnom posúdení sporu aj bez potreby ich dokazovania (GIERTL, Patrik. § 151 [Popretie skutkových tvrdení protistrany]. In: IVANČO, Marek, IVANKO, Daniel a kol. Civilný sporový

poriadok. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2026, s. 338, marg. č. 1.) Pre účinné popretie skutkových tvrdení protistrany je nevyhnutné uviesť vlastné skutkové tvrdenia, ktoré budú vyvracať úplnosť alebo pravdivosť tvrdení protistrany. Z popretia skutkových tvrdení musí byť zrejmé, v čom strana vníma ich účelovosť (t. j. neúplnosť), absurdnosť, nesprávnosť či nepravdivosť, a teda popísať vlastné vnímanie skutočností, ktoré prostredníctvom vlastných skutkových tvrdení opisuje protistrana.

27. V rozhodovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca od počiatku tvrdil, že nemá vedomosť o majetku dlžníka, z ktorého by bolo možné jeho pohľadávku uspokojiť. Konkrétne už v žalobe uviedol: „Žalobca nemá vedomosť o inom majetku Dlžníka, ručiteľa č. 1, ručiteľa č. 2 alebo ručiteľa č. 3, na základe ktorého by mohla byť uspokojená pohľadávka žalobcu vo výške 126.125,29 Eura s príslušenstvom.“ Žalovaná v priebehu prvoinštančného konania túto skutočnosť nenamietala, neuviedla, že by jej manžel, B. R. M. (alebo dlžník, či ručiteľ 2/, 3/), disponoval v čase odporu majetkom, z ktorého by mohol svoju pohľadávku uspokojiť. Krajský súd v Žiline už skorším rozsudkom zo dňa 22. februára 2023 v danej veci, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti vo výroku, ktorým zamietol žalobu žalobcu o povinnosti žalovanej strpieť úkony žalobcu a v časti vo výroku ktorým žalobu zamietol v časti určenia neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM a vo výroku o náhrade trov konania, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, uviedol: „...Vzhľadom na vyššie uvedené, ak súd prvej inštancie presunul dôkazné bremeno v danom prípade na žalobcu a nezohľadnil tak jeho vyjadrenie, že nemá vedomosť o ďalšom majetku ručiteľa, malo to vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, čo možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Nemožno od žalobcu požadovať, aby preukázal ostatný majetok ručiteľa, keď tvrdí, že nemá vedomosť o žiadnom ďalšom jeho majetku. Ani samotná žalovaná netvrdila, že ručiteľ vlastní nejaký ďalší majetok, z ktorého by mohla byť uspokojená pohľadávka veriteľa, poukazovala iba na majetok, ktorý získal ručiteľ v rámci dohody o vyporiadaní BSM, bez bližšej špecifikácie jeho hodnoty.“ Bez relevancie je potom odkaz dovolateľky na predmetný rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 22. marca 2022, ktorý bol v zodpovedajúcej časti odvolacím súdom zrušený. Súd prvej inštancie následne v rozsudku zo dňa 04. júla 2023 k námietke žalovanej o neunesení dôkazného bremena žalobcom vo vzťahu k majetku ručiteľa B. M., ako aj ostatných dvoch ručiteľov, odkázal na odôvodnenie skoršieho rozsudku odvolacieho súdu vo veci, ktorým bol v zmysle § 391 ods. 2 CSP viazaný. Odvolací súd v napadnutom rozsudku zdôraznil, že „sa stotožňuje s názorom žalovanej, že dôkazné bremeno žalobcu je vo vzťahu k existencii vymáhateľnej pohľadávky, k existencii objektívnej stránky odporovateľnosti a toho, že osoba proti ktorej žaloba smeruje, mala s odporovateľného právneho úkonu prospech a že je v spore pasívne vecne legitimovaná. Následne dôkazné bremeno žalovanej je ohľadne preukázania, že úmysel dlžníka ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať. Objektívna stránka odporovateľnosti spočíva v reálnom úbytku v majetkovej sfére dlžníka. Ak by zvyšný majetok dlžníka objektívne postačoval v čase odporu na uspokojenie veriteľa, nemožno odporovacej žalobe vyhovieť. Pokiaľ však žalobca tvrdil, že nemá vedomosť o ďalšom majetku dlžníka, z ktorého by mohol uspokojiť svoju pohľadávku a dohoda o BSM bola neekvivalentná, keď celý bonitný majetok získala žalovaná, naproti čomu dlžník získal len obchodný podiel spoločnosti smerujúcej ku konkurzu, je nutné tu uplatniť tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje (v predmetnej veci iný majetok dlžníka). Negatívna dôkazná teória sa uplatní vtedy, keď nie je možné neexistenciu určitej skutočnosti dokázať prostredníctvom tvrdenia iných pozitívnych skutočností, ktoré v konečnom dôsledku vedú k záveru o tom, že určitá negatívna skutočnosť je daná. Následne uvedené tvrdenie žalobcu mala žalovaná možnosť rozporovať, čo v danom prípade neučinila, netvrdila, že dlžník disponuje iným majetkom, okrem tvrdenia týkajúceho sa ekvivalentnosti dohody o vysporiadaní BSM. Aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/124/2020 (na ktorý odkazuje žalovaná) bol skutkový stav taký, že žalovaný sám oznámil súdu majetok dlžníka.“

28. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaná skutkové tvrdenie žalobcu o tom, že ručiteľ (a ani dlžník či ostatní ručitelia) nedisponujú iným majetkom, z ktorého by mohla byť uspokojená jeho pohľadávka, nepoprela a svoje vlastné skutkové tvrdenie o inom majetku dlžníka či ručiteľov neuviedla. Z tohto dôvodu nižšie súdy správne vychádzali z tvrdenia žalobcu o neexistencii iného majetku B. R. M. (alebo

dlžníka, či ručiteľa 2/, 3/) ako z tvrdenia nesporného, ktoré v konaní nebolo potrebné dokazovať. Povinnosť strany sporu uviesť vlastné tvrdenia, z ktorých odvodzuje svoje právo, nemôže byť prenášaná na protistranu, pretože by to bolo v rozpore so základnými princípmi kontradiktórneho procesu, ako aj s princípom zodpovednosti za unesenie bremena tvrdenia (a následne dôkazného bremena) a princípom formálnej pravdy uplatňovanej v sporovom konaní.

29. Preto pokiaľ žalovaná mienila svoju procesnú obranu založiť na tom, že ručiteľ B. R. M. alebo dlžník, či ostatní ručitelia, disponujú iným majetkom, z ktorého by mohla byť uspokojená pohľadávka veriteľa, bolo jej povinnosťou účinne poprieť vznesené tvrdenie veriteľa o tom, že takýmto majetkom nedisponujú. Vzhľadom na obsah spisu ale žalovaná uvedenú povinnosť nespĺnila, čo nepochybne prispelo k jej neúspechu v spore, ktorý sa prejavil vyhovením žalobe. Je treba prisvedčiť argumentácii dovolateľky, že v otázke toho, či existuje alebo neexistuje iný majetok dlžníka spôsobilý na uspokojenie pohľadávky žalobcu ako veriteľa, medzi stranami sporu ani nevznikol spor, avšak nie pre absenciu tvrdení žalobcu, ako sa domnieva žalovaná, ale naopak, pre absenciu tvrdenia (resp. účinného popretia tvrdenia žalobcu) zo strany žalovanej. Povinnosť tvrdenia strany sporu v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP, procesné povinnosti a procesné bremená). Pokiaľ žalovaná neunesla túto svoju povinnosť, nemôže svoju nespĺnenú povinnosť tvrdenia zastierať, či zamieňať tvrdením o nesprávnych, či neúplných skutkových zisteniach v dôsledku nesprávne vyhodnoteného dôkazného bremena strán sporu.

30. Žalovanou označené rozhodnutia najvyššieho súdu pritom vychádzajú z odlišnej procesnej situácie, keď v konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 8Cdo/124/2020 zo dňa 30. novembra 2021, žalovaný tvrdil, že dlžník v čase podania žaloby a aj v čase uskutočnenia odporovaného právneho úkonu disponoval iným majetkom, z ktorého mohla byť uspokojená pohľadávka žalobcu a odvolací súd ho nesprávne zaťažil dôkazným bremenom o tejto tvrdenej skutočnosti. Rovnako v konaní sp. zn. 2Cdo/3/2023 najvyšší súd riešil situáciu, keď žalovaná už v prvoinštančnom konaní namietala otázku zmenšenia majetku dlžníka a naplnenia zákonných predpokladov v zmysle § 42a OZ a unesenia dôkazného bremena žalobcom, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu najvyšší súd zrušil z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, keď sa odvolací súd nevysporiadal s relevantnou argumentáciou žalovanej. Vzhľadom na inú procesnú situáciu v žalovanou označených rozhodnutiach najvyššieho súdu, keď v rozhodovanej veci žalovaná neunesla bremeno tvrdenia o neexistencii objektívnej stránky odporovateľnosti v tom zmysle, že B. R. M. (alebo dlžníka, či ručiteľa 2/, 3/), disponujú iným majetkom, z ktorého by sa veriteľ mohol uspokojiť, dovolací súd uzavrel, že k odklonu zo strany odvolacieho súdu v rozhodovanej veci ani nemohlo dôjsť. Právne závery žalovanou označenej judikatúry najvyššieho súdu totiž nezodpovedajú v celosti právnym záverom, na ktorých odvolací súd primárne založil výsledok riešenia predmetného sporu.

31. Dovolaťkou označené rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 3CoKR/82/2019 zo dňa 23. novembra 2022 nezodpovedá pojmu ustálená súdna prax dovolacieho súdu, ktorá „je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali." (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017). Z tohto dôvodu sa dovolací súd argumentáciou dovolateľky vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu nezaoberal.

32. Dovolaťkou vymedzená právna otázka nepredstavuje právnu otázku, od vyriešenia ktorej by záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom zároveň odklon od žalovanou označených rozhodnutí najvyššieho súdu nebol zistený. Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími

dôvodmi.

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.